

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : temsilen

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen)

Vekili : Av. Necmiye ŞABBAZ

Cinnah Cad. Willy Brand Sok. No:13 - Çankaya/ANKARA

Davalılar : 1- Milli Eğitim Bakanlığı - ANKARA

Vekili : Hukuk Müşaviri Osman MANAV - (Aynı adreste)

2- Sultanbeyli Kaymakamlığı - İSTANBUL

İstemin Özeti : Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Üyesi olarak görev alan davacıya motorlu taşıtlar sürücü kursu sınavlarında bir yıl süreyle görev verilmemesine ilişkin Sultanbeyli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 15.04.2015 gün ve 4049216 sayılı işlemi ile dayanağı 02.04.2014 gün ve 1360110 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe giren Özel Motorlu Taşıt Sürücüler Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin 20.03.2015 gün ve 31001472 sayılı Makam Oluru ile değişik 6. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde yer alan "*herhangi bir inceleme veya soruşturmaya gerek kalmaksızın*" ibaresinin; yaptırıma gerekçe gösterilen fiil ile ilgili olarak herhangi bir tutanak, ikaz veya bildirimin bulunmadığı, park alanında kaldırım ile araç arasında 50 cm'yi gösteren bir çizgi bulunmadığından bütün görevlilerin mesafeyi göz kararı ölçtüğü, soruşturma açılarak sonucuna göre bir yaptırım uygulanması gerekirken hem il sınav sorumlusuna hem de yürütme komisyonuna savunma dahi almadan sınav görevinden 1 yıl süreyle men etme konusunda sınırsız bir yetki tanındığı, keyfi uygulamalara sebebiyet verebilecek olan bu düzenlemenin aynı zamanda üst hukuk normlarına aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

Savunmaların Özeti : Davalı Milli Eğitim Bakanlığınca, trafik kazalarının önüne geçilebilmesi amacıyla getirilen düzenlemenin üst hukuk normlarına uygun olduğu, direksiyon eğitimi dersi sınavında hatalı davranan kursiyeri araçtan indirerek sınava son vermeyen davacının mevzuata aykırı davrandığı, istemin ve davanın reddi gerektiği savunulmuş olup, davalı Sultanbeyli Kaymakamlığı'na savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi : İbrahim ÖZERDEM

Düşüncesi : İstemin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci ve Onbeşinci Dairelerince 2575 sayılı Kanun'a 3619 sayılı Kanun ile eklenen Ek 1. madde uyarınca birlikte yapılan toplantıda işin gereği görüldü:

Dava, Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Üyesi olarak görev alan davacıya motorlu taşıtlar sürücü kursu sınavlarında bir yıl süreyle görev verilmemesine ilişkin Sultanbeyli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 15.04.2015 gün

ve 4049216 sayılı işlemi ile dayanağı 02.04.2014 gün ve 1360110 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe giren Özel Motorlu Taşıt Sürücülerİ Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin 20.03.2015 gün ve 31001472 sayılı Makam Oluru ile değişik 6. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde yer alan "*herhangi bir inceleme veya soruşturmaya gerek kalmaksızın*" ibaresinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında, idari işlemin uygulanması halinde giderilmesi güç veya olanaksız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda yürütmenin durdurulmasına karar verileceği kuralı yer almıştır.

Davaya konu Yönergenin 6. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde yer alan "*herhangi bir inceleme veya soruşturmaya gerek kalmaksızın*" ibaresi yönünden;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 8. maddesinin (a) bendinde, Millî Eğitim Bakanlığının bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkileri belirtilmiş, bunlar arasında, motorlu araç sürücülerinin yetiştirilmesi için sürücü kursları açmak, özel sürücü kursu açılmasına izin vermek, bunları her safhada denetlemek ve sürücü adaylarının teorik ve uygulamalı sınavlarını yapmak ve başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak da sayılmıştır.

Aynı Kanunun "Sürücü adaylarının sınavları ile sürücü belgelerinin verilmesi esasları" başlıklı 42. maddesinde ise, sürücü kurslarında teorik eğitimini tamamlayan sürücü adaylarının teorik sınavlarının yazılı ya da elektronik ortamda Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacağı, uygulamalı sürücü eğitimini sürücü kurslarından alan ve teorik sınavda başarılı olanların Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak uygulamalı sürücü sınavına girmeye hak kazanacağı, bu sınavda da başarılı olanlara motorlu taşıt sürücüsü sertifikası verileceği, sürücülerin eğitimleri ve sınavları, eğitimlerin ve sınavların süresi, içeriği ve yapılacağı yerlerin özellikleri, sınav yapımcıların nitelikleri ve eğitimi ile diğer usul ve esasların İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınarak Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanun hükmüne dayanılarak hazırlanan ve 29.05.2013 gün ve 28661 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerİ Kursu Yönetmeliği'nin "Sınavlar" başlıklı 28. maddesinde, teorik derslerin sınavının, Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre merkezî sistemle veya elektronik ortamda yapılacağı, merkezi sistemle yapılan teorik derslerin sınav sonuçları açıklandıktan sonra direksiyon eğitimi dersi sınavlarının il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen tarihlerde millî eğitim müdürlüklerince uygulamalı olarak yapılacağı, direksiyon eğitimi dersi sınavlarında (EK-3) ve (EK-4) kullanılacağı, sınavlarda başarı gösterenlere Özel Motorlu Taşıt Sürücüsü Sertifikasının verileceği, direksiyon eğitimi dersi sınavlarının 32, 33, 34, 35 ve 36. madde hükümlerine göre yapılarak, (EK-3) ve (EK-4) "Direksiyon Sınavını Değerlendirme Formu"na göre değerlendirileceği, direksiyon eğitimi dersi sınavının akan trafik içinde belirlenmiş olan

güzergâhta 07.00 ile 18:00 saatleri arasında yapılacağı, direksiyon eğitimi dersi sınav süresinin 30 dakikadan az olamayacağı, ancak sürücü adayının araç kullanmada yetersiz olması ve sürücü olamayacağına kanaat getirilmesi hâlinde sınava son verileceği; "Direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu ve sınav yürütme komisyonu" başlıklı 29. maddesinde; il millî eğitim müdürünün, il sınav sorumlusu olarak direksiyon eğitimi dersi sınavında sınav yürütme komisyonlarını denetleyerek iş ve işlemlerin mevzuata uygun yapılmasını sağlayacağı, denetim görevi yapacak olan il sınav sorumlusunun görevlerinin Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne belirleneceği, direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonunun ise, sınavların belirlenen esaslara göre yürütülmesinden sorumlu olduğu, direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonlarının oluşumu ve görevlerinin Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne belirleneceği; "Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu" başlıklı 31. maddesinde, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonunun bir başkan ve bir üyeden oluşacağı, başkan ve üyenin Millî Eğitim Bakanlığınca verilmiş motorlu taşıt sürücüleri kursu direksiyon eğitimi dersi sınav sorumlusu belgesi bulunan, en az yüksekokul mezunu ve en az üç yıl önce alınmış en az "B" sınıfı sürücü belgesi bulunanlar arasından oluşturulacağı, Komisyonun oluşum ve görevlerine ilişkin diğer usul ve esasların Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne belirleneceği; "Direksiyon eğitimi dersi sınav değerlendirme formu" başlıklı 32. maddesinde, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyesinin, direksiyon eğitimi dersi sınavını yaptığı her kursiyer için (EK-3) veya (EK-4) formunu doldurarak imzalayacağı, kursiyerler için başkan ve üye tarafından ayrı ayrı düzenlenen ve imzalanan (EK-3) veya (EK-4) formlarında ikisinin de başarılı görülmesi hâlinde kursiyerin sınavda başarılı sayılacağı, üyelerden birisinin başarılı diğerinin ise başarısız olarak değerlendirdiği durumlarda başkanın değerlendirmesinin esas alınacağı, başarısız olan kursiyerin başarısız olma nedeninin forma yazılacağı ve bu formların sınav yürütme komisyonuna teslim edileceği; "Direksiyon eğitimi dersi sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu üyelerinin araçlardaki yerleri" başlıklı 33. maddesinde, "A1", "A2" ve "H (motosiklet)" sınıfı sertifika sınavlarında, başkan ve üyenin araca binmeyeceği, ancak adayı uygun bir yerden gözleyerek ve akan trafikte başka bir araçtan takip ederek değerlendirme yapacağı, "F" sınıfı sertifika sınavlarında da gerekli görürlerse "A1" ve "A2" sınıfında olduğu gibi değerlendirme yapılacağı, "B", "E" ve "H otomobil" sınıfı sertifika sınavında adayın aracın sürücü koltuğunda, direksiyon eğitimi dersi sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanının öndeki diğer koltukta ve kurumda görevli direksiyon usta öğreticisi ile direksiyon eğitimi dersi sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu üyesinin ise bir sonraki koltukta oturacağı, "C" ve "D" sınıfı sertifika sınavında, sınav aracında sürücü koltuğu dışında tek koltuk olması hâlinde sınavın, komisyon başkan ve üyesinin ayrı ayrı katılacağı ve toplam sınav süresini geçmeyecek şekilde iki aşamada yapılacağı, adayın aracın sürücü koltuğunda,

direksiyon eğitimi dersi uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanı ve üyesinin öndeki diğer koltukta oturacağı, sınav aracında sürücü koltuğu dışında iki veya daha fazla koltuk olması hâlinde araç içinde oturma düzeninin "B", "E" ve "H otomobil" sınıfı araçlardaki gibi olacağı; "Denetim" başlıklı 46. maddesinde de, özel motorlu taşıt sürücüleri kursunun her yıl en az bir defa eğitim denetmenlerince denetime tabi tutulacağı, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü veya valiliklerce gerekli görülürse ayrıca kurslar ve yapılan sınavların da denetleneceği düzenlenmiştir.

Adı geçen Yönetmelik uyarınca hazırlanan ve 02.04.2014 gün ve 1360110 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe giren Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin 20.03.2015 gün ve 3101472 sayılı Makam Oluru ile değişik "Direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu ve direksiyon eğitimi dersi sınav yürütme komisyonunun görevleri" başlıklı 6. maddesinde ise; "(1) İl millî eğitim müdürü direksiyon eğitimi dersi il sınav sorumlusu olarak; ...

g) Sınav yürütme komisyonu başkan ve üyeleri, sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler ile direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyelerinden görevine gelmeyen, geç gelen veya sınavda mevzuatta belirtilen görevleri yapmayan veya aykırı hareket edildiği sınav yürütme komisyonu veya sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler tarafından düzenlenen raporda belirtilmesi durumunda sınavlarda **herhangi bir inceleme veya soruşturmaya gerek kalmaksızın** bir yıl süreyle görev verilmemesini sağlar..." şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir.

Bahse konu Yönergenin "Sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyeceklerin görevlendirilmesi ve görevleri" başlıklı 7. maddesinde de; direksiyon eğitimi sınavlarında süreci kontrol etmek ve denetlemek amacıyla en az üç yıllık sürücü belgesine sahip maarif müfettişi veya maarif müfettiş yardımcısı görevlendirileceği, yeterli sayıda maarif müfettişi bulunmaması durumunda, il millî eğitim müdür yardımcıları, şube müdürleri veya ilçe millî eğitim şube müdürlerinin de il millî eğitim müdürlüğüne görevlendirileceği, direksiyon eğitimi sınavlarında süreci kontrol etmek ve denetlemek amacıyla görevlendirilenlerin komisyonlara müdahale etmeden sınav başlangıç alanında ve sınav güzergâhında, iki araç veya koni arasına geri geri park etme, 25 metre geri geri gitme ve eğimli yolda aracı durdurup tekrar hareket ettirme durumlarının yapıldığı sınav alanında bulunarak, sınav için belirtilen sınav süresine uyulup uyulmadığını, sınavla ilgili Yönetmelik ve bu Yönergede belirtilen diğer kurallara uyulup uyulmadığını, sınav başlangıç yeri ile sınav güzergâhında geri geri park etme, geri gitme ve eğimli yolda aracı hareket ettirme alanı ile A1, A2 ve H (motosiklet) sertifika sınıfı araçların sınavlarının yapıldığı alan ve gerek görülen diğer alanlarda, Yönetmelik eki (Ek-3) ve (Ek-4)'de yer alan davranışları kursiyer yaptığı hâlde sınavı sonlandırmayan komisyonları tespit ederek sınavlarda bir daha görev almamasını teklif ettiklerinin ad ve soyadlarının da yer aldığı

"Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Denetim Formu" (Ek-3)'ü düzenleyerek ilçe milli eğitim müdürlüğüne gönderilmek üzere il milli eğitim müdürlüğüne verecekleri belirtilmiştir.

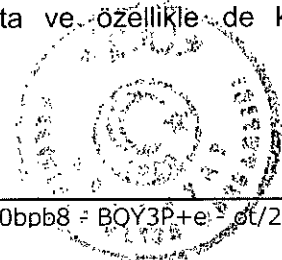
Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, direksiyon eğitimi sınavlarında süreci kontrol etmek ve denetlemek amacıyla görevlendirilen maarif müfettişlerinin, kendilerine tahsis edilen araçla sınav güzergâhında sınav araçlarını takip etmek suretiyle, adı geçen Yönetmelik ve Yönergede belirtilen kurallara aykırı davranan ve Yönetmelik eki (Ek-3) ve (Ek-4)'de yer alan davranışları kursiyer yaptığı hâlde sınavı sonlandırmayan sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyelerini tespit ederek sınavlarda bir daha görev verilmemesini teklif edeceği, il sınav sorumlusu olan il millî eğitim müdürünce de, sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler ile sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyelerinden sınavda mevzuata aykırı hareket edenler hakkında sınavlarda bir yıl süreyle görev verilmemesi şeklinde işlem tesis edileceği, bu aşamada mevzuata aykırılık ile ilgili herhangi bir inceleme veya soruşturma yapılmayacağı, ayrıca savunma da alınmayacağı anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiş ve Anayasa Mahkemesi kararlarında hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlet olarak tanımlanmıştır.

Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi ise, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yaptığı düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılan ve temel hak güvencelerinde korunan ortak değerdir.

Ayrıca, hukuk devletinde, idareye tanınan takdir yetkisi mutlak ve sınırsız olmayıp, kamu yararı ve hizmet gerekleriyle sınırlıdır ve takdir yetkisine dayalı olarak tesis edilen işlemlerin hukuken geçerli sebeplere dayanması gerekmektedir.

Olayda, görevi direksiyon eğitimi sınavlarını denetlemek olan davalı idarenin sınavda mevzuata aykırı hareket eden görevlileri tespit ederek bunlara bir yaptırım uygulaması mümkün olmakla birlikte, yaptırıma konu fiille ilgili olarak idarece bir inceleme veya soruşturma yapılarak somut olayın açıklığa kavuşturulması ve ilgili görevli tarafından eylemin gerçekleştirilmiş olduğunun ortaya konulması zorunlu olup; aksi düşünceyle herhangi bir inceleme veya soruşturma yapılmaksızın yalnızca maarif müfettişlerinin raporları doğrultusunda yaptırım uygulanması, hem bireylerin devlete olan güven duygusunu zedeleyecek, hem de ilgililer tarafından bahse konu işlemin iptali istemiyle açılan davalarda, idare işlemin dayandığı sebebi (mevzuata aykırılık) yargı merci önünde ortaya koymakta ve özellikle de kanıtlamakta zorlanacaktır.

Bu durumda, yaptırma konu fiille ilgili inceleme ve soruşturma yolunun kapatılması nedeniyle, dava konusu düzenlemede hukuk devletinin bir gereği olan hukuki güvenlik ilkesine uyarlık bulunmamaktadır.

Sultanbeyli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün 15.04.2015 gün ve 4049216 sayılı işlemi hakkında ise;

Dosyanın incelenmesinden, 28.03.2015 tarihinde yapılan Direksiyon Eğitim Dersi Uygulama Sınavında, direksiyon eğitimi uygulama ve değerlendirme komisyonu üyesi olarak görev yapan davacıya, 10:10-10:50 saatleri arasında sınava aldığı sürücü adayının geri geri park yaptıktan sonra kaldırım ile araç arasındaki mesafe 50 cm'den fazla olmasına rağmen sınavı sonlandırmayıp ilgili adayı başarılı sayarak mevzuata aykırı davrandığından bahisle yukarıda aktarılan Yönergenin 6. maddesi uyarınca herhangi bir inceleme veya soruşturmaya yapılmaksızın bir yıl süreyle görev verilmeyeceğine ilişkin dava konusu işlemin tesis edilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

İşbu karar ile dava konusu işlemin dayanağı niteliğinde olan Yönerge hükmünün hukuka aykırılığının tespit edilerek yürütmesinin durdurulması nedeniyle, hukuki dayanaktan yoksun kalan davaya konu bireysel işlemde de hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Öte yandan, dava konusu işlem ile dayanağı düzenlemenin çalışma hakkına ilişkin olması nedeniyle, uygulanması halinde telafisi güç ve imkansız zararların doğacağı da açıktır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesinin 2. fıkrasında belirtilen koşulların birlikte gerçekleştiği anlaşıldığından, istemin kabulü ile 02.04.2014 gün ve 1360110 sayılı Makam Oluru ile yürürlüğe giren Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi'nin 20.03.2015 gün ve 3101472 sayılı Makam Oluru ile değişik 6. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendinde yer alan "*herhangi bir inceleme veya soruşturmaya gerek kalmaksızın*" ibaresi ve Sultanbeyli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün 15.04.2015 gün ve 4049216 sayılı işleminin teminat aranmaksızın **yürütmesinin durdurulmasına**, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itiraz yolu açık olmak üzere, 19/10/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kırdar
ÖZSOYLU

Üye
Yunus
ÇETİN

Üye
Ertuğrul
ARSLANOĞLU

Üye
Mesut
GÜNGÖR

Üye
Süleyman Hilmi
AYDIN

Üye
Hannan
YILBAŞI

Üye
Ali
KURUMAHMUT

Üye
Ahmet Yahya
ÖZDEMİR

Üye
Erhan
ÇAKAN

ASLI GİBİDİR
6/6